

Asia: VN/7823/2019

Lausuntopyyntö merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

Tähän voitte kirjoittaa yleiset huomionne alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

Kalatalouden Keskusliiton on tutustunut lausunnolla olevaan materiaaliin. Rajaamme lausuntoamme koskemaan merenkulun ympäristönsuojelulakia ja kalastussatamien jätehuoltoa.

Yleisellä tasolla toteamme, että asianmukainen jätehuolto on luonnonsuojelun kannalta tärkeä. Meremme ja vetemme eivät saa olla kaatopaikkoja.

Esillä olevan esityksen perusteella on kuitenkin vaikea muodostaa kokonaiskäsitys kalastussataminen jätehuollon vaatimuksista. Perustelutekstissä käy ilmi, että viranomaisilla ei tällä hetkellä ole kattavaa tietoa eikä rekisteriä satamista, mikä koskee myös kalastussatamia. Arvion mukaan jopa 200 kalastussatamaa on tulossa sääntelyn piiriin.

Sivulla 20 todetaan että kaikissa sääntelyn piiriin tulevissa satamissa edellytettäisiin alusjätedirektiivin vaatimuksen mukaisesti satamaa tavanomaisesti käytäviltä aluksilta peräisin olevien jätteiden vastaanottoa. Vastaanottolaitteiden tulisi olla riittävät kyseisiltä aluksilta peräisin oleville jätelajeille ja -määrille, joten sataman jätehuoltoa koskevat vaatimukset riippuisivat satamaa käyttävistä aluksista. Lisäksi kalastussatamille ehdotetaan minimivaatimuksen lisäksi velvoitetta vastaanottaa vähintään sekajätettä. Uuden merenkulun ympäristönsuojelulain 9 luvun 3 § perusteluteksti sivuilla 79–80 osoittaa, että jätteiden erilliskeräysvaatimukset eivät koskisi kalastussatamia. Kalastussatama määriteltäisiin satamaksi, joka on pääasiassa kalastusaluksien käytössä. Kalastussatamissa tulisi momentin mukaan olla kuitenkin erilliset vastaanottolaitteet vähintään kiinteille jätteille. Perustelutekstissä lukee lisäksi (s. 80) että jätteiden vastaanottojärjestelyjä kalastussatamassa koskevat vaatimukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022. Siirtymäaikana satamat voisivat varautua aluksista peräisin olevien jätteiden erilliskeräysvaatimuksiin. Mitä tarkoitetaan erilliskeräysvaatimuksilla? Näyttää siltä, että sivulla 109

alkava lakiehdotuksen 9 luvun 3 § on tippunut pois momentti ”Lisäksi kalastussatamassa, johon purettu vuotuinen saalismäärä ylittää 20 000 kilogrammaa, on järjestettävä jätelain (646/2011) 6 a luvun mukaisesti tuottajavastuun piiriin kuuluvan muovia sisältävien kalastusvälinejätteen vastaanotto keräystä varten. Vastaanotto on järjestettävä yhteistoiminnassa mainitussa luvussa tarkoitetun tuottajan kanssa.”. Tämä momentti löytyy liitteenä olevasta rinnakkaistekstistä (sivu 208).

Ehdotettujen velvoitteiden täytäntöönpano kalastussatamien osalta kytkeytyy myös SUP-direktiivin kansalliseen toimeenpanoon. Esityksen perusteluiden kohdan 11 mukaan esitykseen sisältyvien jätteiden vastaanottojärjestelyitä kalastussatamissa koskevien säännösten voimaantulo riippuu ympäristöministeriössä valmisteilla olevasta hallituksen esityksestä, jolla pannaan täytäntöön SUP-direktiivin vaatimukset muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuusta. Mainittu esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskaudella 2021. Ympäristöministeriön julkaisun 2019:26 Kertakäyttömuovituotteita koskevan direktiivin toimeenpanon vaihtoehtojen tarkastelu konsultin johtopäätös kalastusvälineistä on: Kalastusvälineistä ongelmallisimpia roskaantumisen kannalta ovat ns. haamuverkot sekä köydet ja kohot. Kaikkiaan muovisten kalastusvälinejätteiden kokonaismäärä Suomessa on niin vähäinen, että niiden erilliskeräys ei vaikuttaisi tarkoituksenmukaiselta. Kalastuksen harjoittajilla voi olla rooli SUP-jätteiden poistamisessa vesiympäristöstä. Kalastusvälineeksi määritellään SUP-direktiivissä myös vesiviljelyn laitteet. Niillä ei todennäköisesti ole merkitystä Suomessa roskaantumisen kannalta.

Kaikkien sataminen tulisi laatia jätehuoltosuunnitelma, jonka arvellaan aiheuttavan jonkun verran lisäkustannuksia, jotka katetaan jätehuoltomaksuilla. Jätehuoltomaksujärjestelmässä positiivista on sinänsä se, että jokainen maksaa riippumatta siitä tuoko jätettä satamaan tai ei, ja välttään tilanteesta, jossa jätteistä hankkiudutaan eroon muulla tavalla. Toisaalta kalastuksen osalta ongelmaksi muodostuu, että kalanpyydyksiin voi jäädä sivusaaliina jätettä. Ympäristöministeriön julkaisun 2019:26 Kertakäyttömuovituotteita koskevan direktiivin toimeenpanon vaihtoehtojen tarkastelu mukaan troolikalastuksessa jätettä voi tulla 600–800 litraa/viikossa. ”Vastauksista kävi ilmi, että meriroskaa esiintyy erityisen runsaasti laivaväylien ja vilkkaasti liikennöityjen satamien läheisyydessä. Suurin osa vastanneista ilmoitti toimittavansa niin merestä nousevat kuin muutkin roskat satamien roskapisteisiin // Edellytyksenä on satamien asianmukaiset vastaanottopisteet”. Kenen maksettavaksi tämä jäte tulee? Jos tämä jäte nostaa sataman jätehuoltomaksun tasoa, se jää sataman käyttäjien, eli kalastajien maksettavaksi. Tätä ei voida pitää oikeudenmukaisena. Samassa raportissa ehdotetaan, että kalastajille pitäisi itse asiassa maksaa meriroskan poistamisesta.

Alusjätedirektiivi edellyttää myös passiivisesti kalastetun jätteen eli kalastustoiminnan aikana verkkoihin kertyneen jätteen määriä ja tilavuutta koskevien tietojen seuranta ja ilmoittamista komissiolle. Komissio antaa tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta täytäntöönpanosäädöksen, jonka mukaisesti asiasta on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että Luonnonvarakeskus keräisi tiedot esimerkiksi kyselytutkimuksena. Tämäkin teettä kalastajille lisää työtä itse roskan rantaan tuomisen lisäksi. Tästäkin työpanoksesta tulisi korvata kalastajia.

Helsingissä 17. päivänä joulukuuta 2020

Vesa Karttunen   Malin Lönnroth

Toiminnanjohtaja   Kalastusbiologi

Määritelmät ja soveltamisala (MYSL 1 luvun 2 ja 3 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 ja 3 §:iin ehdotetuista muutoksista

-

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamissa (MYSL 9 luvun 1-4 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätteiden vastaanottojärjestelyitä koskevista ehdotuksista

-

Satamien jätehuoltosuunnitelmat, niiden hyväksyminen ja niistä kuuleminen (9 luvun 5-7 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne satamien jätehuoltosuunnitelmia koskevista ehdotuksista

-

Jättöpakko, jätteiden ennakoilmoitukset ja maksut sekä niitä koskevat vapautukset (10 luvun 1, 2, 4 ja 5 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jättöpakkoa, jätteiden ennakoilmoituksia ja maksuja sekä niitä koskevia vapautuksia koskevista ehdotuksista

-

Muut MYSL 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun ehdotetut muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne muista merenkulun ympäristönsuojelulain 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun tehdyistä ehdotuksista

-

Öljyn päästökielto ja öljypäästömaksu

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne öljyn päästökiellosta ja öljypäästömaksusta.

-

Rikkipäästömaksu (7 b luku)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne rikkipäästömaksusta.

-

Meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevasta sääntelystä.

-

Alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntelystä.

-

Painolastivesisääntelyn soveltuminen jäänmurtajiin

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne painolastivesisääntelyn soveltumisesta jäänmurtajiin.

-

Alusturvallisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusturvallisuuslakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Alusrekisterilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusrekisterilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Turvatoimilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne turvatoimilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Laivavarustelakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne laivavarustelakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Lönnroth Malin
Kalatalouden Keskusliitto